

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Jaroslavou Krivánkovou ve věci

žalobce: **Nezletilý D. F.,**
zastoupený zákonným zástupcem: O. F.,
právně zastoupen: Mgr. Pavel Čížinský, advokát, sídlem Havlíčkovo
náměstí 189/2, Praha 3,

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, IČO:**
00007064, se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7,

v řízení o žalobě ze dne 2. 9. 2021 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 8. 2021, č. j.
OAM-162/ZA-P07-LE05-2021,

takto :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 8. 2021, č. j. OAM-162/ZA-P07-LE05-2021 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení k rukám advokáta Mgr. Pavla Čížinského ve lhůtě do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku, ve výši 8 650 Kč.

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 4. 8. 2021, č. j. OAM-162/ZA-P07-LE05-2021, kterým bylo rozhodnuto tak, že se žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen zákon o azylu), neboť je Ukrajina dle § 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen vyhláška), považována za bezpečnou zemi původu.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

II.

Žaloba

2. V úvodu žaloby žalobce uvedl, že je tzv. nepojistitelným dítětem cizincem. Narodil se s vážnými zdravotními problémy rodičům – cizincům bez statutu trvalého pobytu, takže se ocitl mimo systém veřejného zdravotního pojištění a byl odkázán na tzv. komerční zdravotní pojištění dle § 180j zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Komerční pojišťovny žalobce odmítly pojistit, neboť již po narození byl nemocný, a byl pro ně tak jako pojištěnec nerentabilní. Brzy po narození musel být hospitalizován a musela mu být poskytnuta nákladná zdravotní péče, kterou nemocnice následně naučtovaly jeho rodičům. Aktuálně má žalobce - jeho rodiče - dluh za již poskytnutou zdravotní péči, přičemž tento dluh se rodiče žalobce snaží splácet. Žádost o mezinárodní ochranu byla podána z důvodů souvisejících se zdravotním stavem žalobce a s úhradou za lékařskou péči, která mu byla nebo bude v ČR nebo na Ukrajině poskytnuta. Dále se žalobce domníval, že v jeho případě (tj. v případě, kdy důvody azylové žádosti cílí na poskytnutí humanitárního azylu či doplňkové ochrany z důvodů dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu) nelze ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu aplikovat, neboť pro tyto důvody je situace na Ukrajině, respektive otázka, zda Ukrajina je bezpečnou zemí původu, zcela irelevantní. Žalobce také vytkl žalovanému postup, kterým mělo dojít k obcházení již existující judikatury vztahující se k nepojistitelným dětem – cizincům; žalobce poukázal na nelogičnost toho, aby např. s nepojistitelným dítětem - cizincem z Ukrajiny bylo nakládáno v této humanitárně citlivé situaci hůře než např. s dítětem zažívajícím tytéž problémy pocházejícím z Ruska, která bezpečnou zemí původu není, viz např. rozsudek NS ČR čj. 33 Cdo 2039/2015-174 ze dne 22. 9. 2016, který byl do jisté míry potvrzen nálezem Ústavního soudu ČR Pl. ÚS 2/15 ze dne 3. 5. 2017; situace těchto dětí bývala úspěšně řešena žádostmi o trvalý pobyt z humanitárních důvodů. Na poli azylového práva, jak uvedl žalobce, existuje precedenční rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 29. 7. 2010 č. j. OAM-239/LE-05-LE19- 2009 (případ Myron), kdy byl humanitární azyl udělen dvěma holčičkám (narozeným v ČR, ovšem státní příslušnosti ukrajinské), které před vstupem do azylové procedury byly rovněž nepojistitelnými dětmi – cizinci. Rozsudkem NSS spis. zn. 3 Azs 177/2018 – 41 ze dne 31. 5. 2019 tento soud vyslovil, že Ministerstvo vnitra ČR se musí s tímto rozhodnutím vypořádat (i v této věci šlo o ukrajinského chlapce). V téže věci pak byl vydán i rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2021 čj. 16Az 60/2019 – 32, kterým soud způsob, jakým se Ministerstvo vnitra ČR s výše uvedeným rozhodnutím z roku 2010 v dané věci vypořádalo, odmítl a uložil Ministerstvu vnitra ČR rozhodnout opětovně (v tomtéž rozsudku dále Městský soud v Praze žalovanému vyčetl, že se nezabýval otázkou dluhu za zdravotní péči). Dále v této oblasti poukázal žalobce na rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2019, č. j. 7 Azs 435/2018-32, který matka žalobce ostatně zmiňovala. Žalobce se také domníval, že výše uvedené judikaturní závěry musí být aplikovatelné i nadále a skutečnost, že Ukrajina byla v mezidobí prohlášena za bezpečnou zemí původu, nemůže mít za následek škrtnutí celého tohoto judikaturního vývoje. Dále žalobce pokračoval tím, že humanitární aspekty, které musí být v případě azylových žádostí nepojistitelných dětí – cizinců - vzaty v potaz, mají 2 základní složky: 1) zda toto dítě (a to i s ohledem na absentující finance/absentující zdravotní pojištění) vůbec získá potřebnou zdravotní péči (ať již v ČR nebo ve své zemi původu) a 2) zda finanční zátěž plynoucí z povinnosti uhradit tuto péči nebude pro dítě nepřijatelně zatěžující. Žalovaný na str. 6 a 7 napadeného rozhodnutí tvrdil, že žalobce potřebnou péči na Ukrajině získá bezplatně, „nebo pouze s určitými doplatky na léky“. Přitom ovšem vlastně paušálně odmítl námitky matky žalobce, že praxe je na Ukrajině zcela odlišná od oficiálního systému (na str. 6 žalovaný připustil, že lidé si péči stále platí, ač vlastně nemusí, což je závěr poněkud zvláštní – neboť málokdo vynakládá zcela zbytečně své peníze). Formulace na str. 7 napadeného rozhodnutí, totiž že děti „mají nárok na bezplatnou léčbu, třebaže z důvodu nedostatku financí ji nemají automaticky a musejí o ni usilovat, čili vyvinout určité úsilí k uplatnění svého práva na bezplatnou léčbu“, považoval žalobce za úsměvnou. Dále žalovaný dle žalobce opomenul zvážit hrozbu přerušení léčby žalobce (tedy riziko, že v mezidobí - než bude potřebná péče na Ukrajině nalezena – dojde

k poškození zdraví žalobce). Tvrzení na str. 8, totiž že žalobce nemusí v případě neúspěchu azylové žádosti z ČR odcestovat, je neudržitelné vzhledem ke skutečnosti, že po skončení azylového řízení musí žalobce veškeré své žádosti podávat na zastupitelském úřadu ČR na Ukrajině (viz § 42a odst. 5 a 6 a § 53 zákona o pobytu cizinců), a k tomu, že k jakékoli žádosti o povolení k pobytu potřebuje žadatel zdravotní pojištění dle § 180j zákona o pobytu cizinců; právě toto pojištění bylo pro něj po narození z důvodu jeho zdravotního stavu nemožné získat a napadené rozhodnutí se nikterak nevypořádává s otázkou, zda toto pojištění bude možné získat v budoucnu. Tvrzení na str. 8 napadeného rozhodnutí, totiž že „nejlepším zájmem dítěte...je ...zachování soužití s jeho rodiči, aniž by to znamenalo jeho vystavení materiálnímu strádání“ je nepřiměřeně zužující a opomíjí nejen zdravotní aspekty a to, zda žalobce bude mít na potřebnou péči v budoucnu dostatek peněz, nýbrž i otázku splacení již poskytnuté zdravotní péče. Z výše uvedených důvodů žalobce soudu navrhl, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III.

Vyjádření žalovaného

3. Ve vyjádření k žalobě dne 23. 9. 2021 žalovaný konstatoval, že zákonná zástupkyně nezletilého žalobce neprokázala, že v případě žalobce nelze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu. Dále žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde na podkladě shromážděných informací podrobně popsal, proč je dle jeho názoru obava zákonné zástupkyně žalobce z nedostupnosti zdravotní péče na Ukrajině nedůvodná (viz strany 6 a 7 odůvodnění). Žalovaný poté zopakoval, že zákonná zástupkyně žalobce v průběhu správního řízení neuvedla, že by ona sama či kdokoli z její rodiny měl na Ukrajině kdykoli v minulosti jakékoliv problémy, z jejich výpovědí rovněž ani nevyplynulo, že by v budoucnu jakékoliv problémy v zemi původu očekávala, vyjma tvrzené nedostupnosti specializované zdravotní péče pro nezletilého syna. Zákonná zástupkyně žalobce za jediný důvod žádosti o mezinárodní ochranu, kterou podala jménem žalobce, označila jeho zdravotní stav, nedostupnost zdravotní péče v zemi původu a dluh vzniklý v ČR v souvislosti s léčbou. Co se týče posledně uváděné skutečnosti, vyjádřil žalovaný irelevantnost této informace ve vztahu k situaci v zemi původu žalobce a s tím, že tato informace ani nesvědčí o tom, že by Ukrajinu v případě žalobce nebylo možné považovat za bezpečnou zemi původu. Tato otázka zůstává proto pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu a toho, zda lze Ukrajinu považovat v případě nezletilého žalobce za bezpečnou zemi původu, zcela bezpředmětná (rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Žalovaný poté shrnul, že ani právní zástupce žalobce v podaném doplnění žaloby nepopřel neprokázání konkrétních problémů, obtíží či skutečností, na základě kterých by bylo možné se domnívat, že nezletilému žalobci by mohlo hrozit pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, nebo vážná újma dle § 14a zákona o azylu. Současně žalovaný uvedl, že ani absence rodinného a materiálního zázemí a související ekonomické či sociální potíže nejsou důvody, pro které by žalobci mohlo hrozit pronásledování nebo vážná újma dle zákona o azylu. Z důvodu aplikace tohoto ustanovení v souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu nebylo dále zapotřebí posuzovat, jsou-li zde dány jednotlivé důvody pro udělení azylu či doplňkové ochrany (§ 12 – 14b zákona o azylu). Žalovaný považoval svůj postup za správný a v souladu se zákonem, pokud se těmito důvody nezabýval. Tvrzení ohledně zdravotního stavu žalobce, na nichž spočívá základ žaloby, a která zákonná zástupkyně i právní zástupce nezletilého žalobce považují za důvody hodné zvláštního zřetele, však spadají do uvedeného rozmezí důvodů (jde konkrétně § 14 zákona o azylu), které není třeba zkoumat, jestliže se jedná o žadatele, který přichází ze země, kterou ČR považuje za bezpečnou zemi původu. V případě žalobce tak jde o zjevně nedůvodnou žádost. Z výše uvedených důvodů žalovaný soudu navrhl, aby žalobu zamítl.

IV.

Posouzení věci soudem

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

4. Žalovaný souhlasil s tím, aby soud rozhodl o věci bez nařízení jednání. Žalobce se ve stanovené lhůtě nevyjádřil, a proto byl jeho souhlas s takovým postupem dle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.ř.s.) presumován. Vzhledem k tomu, že soud neshledal k nařízení jednání důvod, rozhodl o žalobě bez nařízení jednání.

V.

Rozhodnutí soudu

5. Žaloba je důvodná.
6. Ze správního spisu zjistil soud, že žalobce prostřednictvím svého zákonný zástupce podal žádost o mezinárodní ochranu z důvodu svého nepříznivého zdravotního stavu, kdy žalobce trpí od narození onemocněním hydrocefalus, dále z důvodu dluhu za zdravotní péči a z důvodu, že se žalobce řadí mezi tzv. nepojistitelné děti - cizince. Především tak svou žádostí cílil na udělení mezinárodní ochrany z humanitárních důvodů.
7. Dle § 16 odst. 2 zákona o azylu *„Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.“*
8. Dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu *„Pro účely tohoto zákona se rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště,*
1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,
2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a,
3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a
4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv.“
9. Žalovaný v daném případě rozhodl o žádosti žalobce dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť shledal jeho žádost o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou, a proto ji zamítl. Z dikce § 16 odst. 2 zákona o azylu vyplývá, že pro aplikaci uvedeného ustanovení musejí být splněny dva předpoklady. Prvním předpokladem je zařazení země původu do seznamu zemí bezpečného původu. Druhý předpoklad spočívá v neprokázání toho, že v případě cizince tento stát za takovou zemi považovat nelze. Za situace, kdy se žalobci nepovede prokázat, že v jeho případě nelze zemi původu považovat za bezpečnou zemi původu, je dále uplatněno ustanovení § 16 odst. 3 zákona o azylu *„Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“*
10. První z předpokladů pro aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu byl prokázán žalovaným odkazem na vyhlášku ministerstva vnitra ze dne 3. 12. 2015, č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, kde je Ukrajina, s výjimkou s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti, pod kontrolou proruských separatistů, vedena jako země bezpečného původu. Jelikož žalobce, resp. rodiče nezl. žalobce, uvedli jako místo posledního pobytu na Ukrajině Ivanofrankovskou oblast, které nespadá do poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů, považoval žalovaný tuto podmínku za splněnou. S tímto názorem se plně ztotožnil i soud a současně nepovažuje dále za nutné tento předpoklad dále rozebírat, neboť tento závěr je objektivní bez zohledňování subjektivních faktorů a ostatně ani sám žalobce jej nijak nerozporuje.

11. Ze správného spisu vyplývá, že žalobce žádá o mezinárodní ochranu z humanitárních důvodů spočívajících především v jeho špatném zdravotním stavu (hydrocefalus) vyžadujícím léčbu, stále návštěvy lékaře a rehabilitace. Další důvod žalobce spatřuje v absenci komerčního zdravotního pojištění žalobce z důvodu odmítnutí pojištění pro jeho nemoc. Žalobce dále argumentuje tím, že má v ČR celou rodinu, a dluh, jenž vznikl v souvislosti s poskytnutou zdravotní péčí, který musí splatit. Jak z uvedeného vyplývá, žalobce nijak nezpochyboval bezpečnost země původu z důvodů uvedených v § 12 a § 14a odst. 2 písm. a), b) a c) zákona o azylu (k ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu se vyjadřuje soud níže v odůvodnění).
12. Z napadeného rozhodnutí je seznatelné, že se žalovaný zabýval důvody, pro které by nebylo možné považovat v případě žalobce Ukrajinu za bezpečnou zemi původu, a to především ve vztahu k § 12 a § 14a zákona o azylu (podrobněji se poté žalovaný zabýval důvody pro ne/udělené doplňkové ochrany ve vztahu k § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu). V rámci uvedeného vyhodnocení především posoudil aktuální zdravotní stav žalobce a dostupnost lékařské péče v zemi původu, a to jak z hlediska finančního, tak z hlediska odbornosti poskytované péče. Jak nicméně vyplývá z výroku napadeného rozhodnutí, žalovaný nedospěl na základě žalobcem tvrzených důvodů k závěru, že by nebylo možné v jeho případě Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. Jak dále vyplývá z napadeného rozhodnutí, žalovaný se nezabýval splněním podmínek pro udělení mezinárodní ochrany z důvodů uvedených v § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu (v souladu s jazykovým výkladem § 16 odst. 2 zákona o azylu).
13. V této souvislosti však musí soud připomenout závěry rozšířeného senátu NSS uvedené v usnesení ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 – 107. Konkrétně soud odkazuje na body [22]-[24] tohoto usnesení. V uvedeném usnesení dospěl rozšířený senát k závěru, že pokud v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu uvádí cizinec důvody, jež je možno podřadit pod humanitární azyl (§ 14 zákona o azylu), nelze takovou žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou (§ 16 zákona o azylu), aniž by byly tyto důvody vyhodnoceny jako nedůvodné. V opačném případě by bylo na místě žádost projednat a rozhodnout o ne/udělení žádné z forem mezinárodní ochrany. Samotné usnesení rovněž stručně rozebírá problematiku posuzování humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu) či forem mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny v případě, kdy cizinec přichází ze země, jež považuje ČR za bezpečnou zemi původu a je na místě postupovat dle § 16 zákona o azylu. Zejména zde NSS narazil na absurdnost takového postupu, neboť tyto formy mezinárodní ochrany mnohdy přímo nesouvisí s důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 a § 14a zákona o azylu či problematikou bezpečné země původu ve smyslu zákona o azylu. Zejména z těchto důvodů přistoupil NSS k výše a níže uvedenému a citovanému postoji v obdobných věcech. Současně s tím NSS ale nevyločil aplikovatelnost § 16 zákona o azylu v případě, kdy žadatel o mezinárodní ochranu uvádí důvody podřaditelné pod humanitární azyl (§ 14 zákona o azylu) či doplňkovou ochranu dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a upřesnil postup a podmínky pro jeho aplikaci. Z uvedeného tak mimo jiné vyplývá, že aplikace § 16 zákona o azylu je i v takových případech možná.
14. V bodě [22] usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 – 107 se uvádí: „Zjevnou nedůvodnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany je však nutno posuzovat z hlediska všech forem mezinárodní ochrany upravených zákonem o azylu. Žádost o udělení mezinárodní ochrany lze tedy zamítnout podle § 16 zákona o azylu pouze tehdy, je-li skutečně zjevně nedůvodná nejen z hlediska § 12 a § 14a zákona o azylu, ale i z hlediska § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu. Tomu nebrání ani díky § 14 zákona o azylu. I v případě rozhodnutí podle § 16 zákona o azylu totiž, jak již bylo řečeno, musely být v předchozím řízení nutně zvažovány případné důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pokud nebyly shledány, tedy žádost byla vyhodnocena z hlediska tohoto ustanovení jako zjevně nedůvodná, je třeba se dále zabývat tím, zda zde nejsou relevantní důvody podle § 14 zákona o azylu. Obdobné závěry platí i pro azyl a doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny podle § 13 a § 14b zákona o azylu.“ [24] Jinak řečeno, „žádost o udělení mezinárodní ochrany“ bude v souladu se systematickou AZ vykládána jako žádost o udělení všech forem mezinárodní ochrany zakotvených v § 12 až 14b AZ a taková žádost bude moci být zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 AZ pouze tehdy, pokud je zjevně nedůvodná ohledně všech forem mezinárodní ochrany zakotvených v § 12 až

14b AZ. Takový výklad je podle nás jediný správný, byť humanitární azyl nemá oporu ani v ŽU1951 (v Ženevské úmluvě - pozn. NSS) (a zátím) ani v komunitárním právu.“

15. Soud se tak ztotožňuje s názorem žalobce, který vytýká žalovanému přehlížení dosavadního judikaturního vývoje v obdobné problematice. Nicméně, na rozdíl od žalobce, nedovojuje soud z žalobcem odkazované judikatury precedenční záměr vždy za obdobné situace, jaká nastala v případě žalobce, udělovat humanitární azyl. Ostatně tyto závěry neplynou ani z judikatury, na niž žalobce odkazuje, a v níž došlo ke zrušení rozhodnutí správního orgánu především z důvodu nedostatečného posouzení důvodů žádosti a dalších procesních pochybení, nikoliv nesprávného věcného právního posouzení. Koneckonců Městský v Praze v rozhodnutí ze dne 9. 6. 2021, č. j. 16 Az 60/2019 -32 sám uvedl, že nepředjímá význam dané okolnosti pro konečné posouzení. Tudíž nedostatky napadeného rozhodnutí spočívají v jiné rovině, než kterou žalobce z uvedené judikatury dovozuje, i přes to však má přesah do právě projednávané věci a je z toho pohledu nutné jí věnovat pozornost a vypořádat se se závěry v ní uvedenými.
16. S ohledem na výše uvedené dospěl soud k závěru, že ve světle výše uvedené judikatury nemůže napadené rozhodnutí obstát, neboť jak bylo uvedeno, žalobce svou žádostí cílil právě na udělení mezinárodní ochrany ve formě humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu), přičemž žalovaný se žalobcem uváděnými důvody pro jeho udělení v rámci posouzení naplnění podmínek pro jeho udělení nezabýval, čímž zatížil své rozhodnutí vadou spočívající v jeho nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. Na tomto místě se měl žalovaný především zabývat otázkou, zda nejsou v případě žalobce zvláštního zřetele hodné důvody, pro něž by bylo možné tuto formu mezinárodní ochrany udělit. Zejména tak měl žalovaný posoudit rodinnou situaci žalobce na území ČR, ale i pro případ návratu na Ukrajinu; zdravotní stav žalobce i s tím související návrat na Ukrajinu a pokračování v léčbě tam; problematiku nepojistitelného dítěte cizince; dluh žalobce na území ČR vzniklý v souvislosti s náklady na léčení a jeho splatnost v případě návratu na Ukrajinu a další s tím související skutečnosti a okolnosti, jak uvedl žalobce v žádosti o mezinárodní ochranu. K uvedenému dluhu soud uvádí, že tento vznikl v důsledku stávající praxe v ČR týkající se nepojistitelných cizinců, jež je dlouhodobě kritizována také veřejným ochráncem práv, evropskými a mezinárodními organizacemi a jež je v rozporu s mezinárodními dokumenty, jež ČR přijala, zejména s Úmluvou o právech dítěte či s Chartou základních práv EU.
17. Dále žalobce dovozoval nesprávný postup žalovaného ve vztahu k posouzení udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Na tomto místě se musí soud žalovaného zastat, neboť žalovaný se posouzením této možnosti zabýval na str. 8, což připouští sám žalobce. Otázkou zůstává, zda se žalovaný při posouzení případu žalobce dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu zabýval jím tvrzenými důvody dostatečně a vzal v potaz všechny v úvahu přicházející okolnosti a zjistil stav způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Z napadeného rozhodnutí se zejména podává, že žalovaný posuzoval, zda nedojde v případě neudělení této formy mezinárodní ochrany k rozporu s mezinárodními závazky ČR. Tuto otázku hodnotil především ve světle rodinného zázemí žalobce v ČR, možnosti vycestovat z ČR, navazujícího pobytu na Ukrajině v souvislosti s možností pracovat a platit dluh v ČR, začleněním do společnosti a možností návratu na území ČR. Na předcházející straně (tj. na str. 7) se žalovaný současně zabýval v tomto směru i tvrzenými zdravotními důvody a dostupností a podmínkami poskytnutí lékařské péče na Ukrajině.
18. K tvrzené důvodnosti žádosti ve vztahu k § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu si dovoluje soud citovat a odkázat na rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2021 7 Azs 347/2020 – 23 „*Ačkoli při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany vypověděl, že žije ve společné domácnosti s matkou, ze správního spisu vyplývá, že žalobce žije v domácnosti sám. Nejvyšší správní soud přitom nikterak nezpochybňuje intenzitu vztahu žalobce k jeho matce, resp. jejich vzájemný vztah. S ohledem na výše citovanou právní úpravu i ustálenou judikaturu však musí konstatovat, že tento vztah nelze považovat za důvod pro přijetí žádosti o mezinárodní ochranu k věcnému projednání. Rovněž nelze přistoupit k věcnému přezkumu žádosti z důvodu tvrzeného nedostatku financí a zázemí v domovské zemi či neznalosti jazyka. Jediným důvodem pro přijetí žádosti k věcnému přezkumu může být v případě žalobce, jakožto žadatele pocházejícího z bezpečné země, pouze prokázání, že tuto zemi nelze ve vztahu k němu za bezpečnou považovat. Takovým postupem přitom nedochází*

ke porušení mezinárodněprávních závazků ČR plynoucích z čl. 8 EÚLP vůči žalobci, resp. vůči jeho soukromému a rodinnému životu. Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 - 52 uvedl, že „rozhodnutí správního orgánu o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu či rozhodnutí o neudělení azylu ani doplňkové ochrany v situaci, kdy žadatel nespĺňuje zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, samo o sobě nevyklučuje pobyt takového cizince na území ČR, jsou-li k tomu dány rodinné důvody, tuto otázku je však třeba řešit dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany tedy zpravidla nemůže být samo o sobě v rozporu se základním právem cizince na respektování jeho soukromého a rodinného života, i když by realizace takového práva předpokládala jeho pobyt na území ČR. V takovém případě tedy není ani relevantní důvod pro to, aby správní orgán rozhodující o azylu či správní soud přezkoumávající takové rozhodnutí upřednostňoval ve smyslu čl. 10 Ústavy ustanovení stěžovatelkou uváděného článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, Úmluvy o právech dítěte či jiných mezinárodních smluv zakotvujících právo na soukromý a rodinný život či základní práva dítěte před ustanoveními soudního řádu správního či zákona o azylu, neboť žádná kolize mezi těmito normami za daných okolností nenastává.“ Citovaný právní názor pak kasační soud potvrdil např. v nedávném usnesení ze dne 4. 12. 2020, č. j. 3 Azs 129/2020 - 68, kde uvedl, že „stěžovatelkou tvrzené skutečnosti (zejména její psychické obtíže a existence rodinných vazeb v České republice) pro ni mohou být významné a soud je nechce zlehčovat. Přesto v nyní projednávaném případě nejsou relevantní právě proto, že žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany byla zamítnuta, neboť přichází ze země, kterou Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu. Je proto třeba, aby stěžovatelka legalizovala svůj pobyt na území České republiky na základě některého z pobytových oprávnění dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.“ (důraz přídán). Viz rovněž usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 6 Azs 240/2020 - 36. Lze tedy shrnout, že výše uvedená právní úprava (a konstantní judikatura k ní se vztahující) umožňuje stěžovateli, v případě, že cizinec pochází z bezpečné země, se věcně nezabývat jeho žádostí o mezinárodní ochranu, pokud cizinec neprokáže, že v jeho případě nelze domovskou zemi za bezpečnou považovat. Ani v situaci, kdy má cizinec rodinné důvody pro setrvání na území ČR, nepředstavuje tato skutečnost důvod pro přijetí jeho žádosti k věcnému projednání. Tímto postupem přitom nejsou porušeny mezinárodněprávní závazky ČR vůči soukromému a rodinnému životu cizince zaručené čl. 8 EÚLP. Jak vyplývá z výše citované judikatury Nejvyššího správního soudu, pobyt cizince na území je třeba řešit v režimu zákona o pobytu cizinců.“

19. Z uvedeného poté jasně plyne, že žalovaný nepochybil, pokud se nezabýval, respektive neshledal důvodné žalobcem tvrzené důvody žádosti o mezinárodní ochranu směřujícími právě do § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, z hlediska rodinných vazeb žalobce na území či jeho následnou pobytovou situaci.
20. Pokud jde o další mezinárodní závazky ČR, mimo ty vyplývající z čl. 8 EÚLP, NSS konstatoval, že nelze přiznat extraterritoriální účinky čl. 13 části II. Evropské sociální charty (rozsudek NSS ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 2 Azs 30/2007) ani čl. 9 EÚLP (rozsudek ze dne 28. 11. 2008, sp. zn. 5 Azs 46/2008). V prvně jmenovaném rozsudku NSS konstatoval, že „z článku 13 Evropské sociální charty ... plyne právo této osoby na určitou úroveň zdravotní péče, nikoli ovšem právo, aby tato úroveň byla zachována i po jejím opuštění ČR ... ani právo, aby se vyhnula nucenému opuštění republiky s odůvodněním, že by to vedlo ke snížení zdravotní péče jí poskytované. ... závazek v tomto článku obsažený [tak] nemá zásadně takovou povahu, že by ke jeho porušení mohlo vést vydání stěžovatelky do země původu mající potenciálně nižší úroveň zdravotní péče než ČR.“ Navíc, otázka dostupnosti lékařské péče se zcela neprolíná s otázkou její bezplatnosti, dle judikatury NSS totiž existuje-li v zemi původu žadatele dostupná, byť nákladná zdravotní péče, není důvod pro udělení mezinárodní ochrany (rozsudek NSS ze dne 4. 9. 2019, č. j. 6 Azs 130/2019-41). A dále, samotná skutečnost, že v ČR je zdravotní péče poskytována na vyšší úrovni, není důvodem pro udělení azylu či doplňkové ochrany (usnesení NSS ze dne 19. 5. 2016, č. j. 5 Azs 32/2016-29). K tomu srov. též rozsudek NSS ze dne 9. 10. 2009, č. j. 6 Azs 34/2009-89. Tedy nejsou důvodné ani výhrady žalobce k tomu, že by potřebná péče nebyla pro žalobce bezplatná. S takto vyjádřenými závěry žalovaného se soud plně ztotožňuje. Avšak současně důrazně připomíná, že pro takové závěry musí být zjištěn stav věci takovým způsobem, aby bylo patrné, že neudělením doplňkové ochrany z těchto důvodů skutečně nedochází k rozporu s mezinárodními závazy ČR.

21. V souvislosti s tím se soud s ohledem na rozsah žalovaným shromážděných podkladů neztotožňuje s tvrzeními žalovaného o dostupnosti konkrétní lékařské péče v zemi původu, a to včetně dostupnosti nezbytných léků pro žalobce. Pro oporu výše uvedených tvrzení je především nastolen předpoklad, že žalovaný dostatečným způsobem zjistí informace o dostupnosti lékařské péče na Ukrajině ve vztahu k zdravotním problémům žalobce. Za tímto účelem v daném případě žalovaný obstaral dokument Zjišťovací mise: reforma zdravotnictví a ekonomický přístup ke zdravotní péči na Ukrajině z února 2021. Uvedený dokument sice podává informace o zdravotnictví na Ukrajině – dostupnosti léků, zdravotní péče a jejím financování ze strany obyvatel, nicméně jedná se o toliko obecné informace, které, ač v hrubých rysech, podávají informace vypovídající ve prospěch rozhodnutí žalovaného, avšak v podrobnostech se zaměřují na zcela odlišné skupiny pacientů s odlišnými zdravotními problémy, než kterými trpí žalobce. Především se zaměřuje na pacienty trpící onemocněním HIV, tuberkulózou či psychickými poruchami. Soud má za to, že v daném případě je potřebné stejnou mírou pozornosti věnovat právě financování léků a léčbě onemocnění, kterým trpí žalobce – onemocnění hydrocefalus. Za normálních okolností, kdy by byla žalobcova tvrzení v tomto směru toliko obecná a nekonkrétní, bylo by možné takto zjištěný stav věci považovat za dostatečný, avšak za situace, kdy žalobce vysvětlil, v čem přesně spočívají v souvislosti s jeho zdravotním stavem rizika a doložil své onemocnění lékařskými zprávami, bylo na místě stav věci zjistit podrobněji, a to například i za spolupráce ošetřujícího lékaře žalobce. Ošetřující lékař mohl být například dotázán na možnost přesunu žalobce zpět na Ukrajinu, alternativy podávaných léků či na následky dočasného přerušení léčby v souvislosti s přemístěním a následným navázáním potřebné léčby v zemi původu.
22. Současně měl žalovaný v rámci posouzení podmínek udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu posoudit tytéž důvody (s některými se vypořádal na str. 7-8), které uvedl soud v bodě [16] tohoto rozsudku. Jelikož tak neučinil, zatížil napadené rozhodnutí vadou spočívající v jeho nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů i v této části napadeného rozhodnutí.
23. Žalobce dále namítal absenci vypořádání se žalovaného s tím, zda a jaká péče by byla žalobci poskytnuta v ČR. Tuto námitku považuje soud za lichou, neboť nemá žádný vliv na posouzení žádosti žalobce. Navíc, jak je patrné ze správního spisu, lékařská péče v ČR je pro žalobce dostupná a to v dostatečné kvalitě. V daném případě je však především posuzována úroveň a dostupnost zdravotní a lékařské péče na Ukrajině.
24. Vzhledem ke všem zjištěným skutečnostem soudu nezbylo, než napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 1 ve spojení s § 78 odst. 4 s.ř.s., a to pro vady uvedené v § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s. (výrok I. rozsudku). Důvody pro učiněné závěry soudu jsou spatřovány jednak v nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů ve vztahu k § 14 a § 14a zákona o azylu, kdy se žalovaný nevypořádal se všemi žalobcem tvrzenými důvody jeho žádosti, kdy v případě § 14 zákona o azylu ani nedošlo k jeho posouzení, a jednak z důvodu nedostatečně zjištěného stavu věci, kdy žalovaný nedostatečným způsobem zjistil dostupnost a stav zdravotní péče na Ukrajině ve vztahu k žalobcovu onemocnění. Ve smyslu § 78 odst. 5 s.ř.s. zavazuje soud žalovaného svým názorem k tomu, aby jednak posoudil žalobcem veškeré tvrzené důvody v žádosti o mezinárodní ochranu (také uvedené v bodě [16] tohoto rozsudku) ve vztahu k § 14 a 14a zákona o azylu a až poté rozhodl, zda je i nadále namístě aplikace § 16 zákona o azylu. Za účelem posouzení splnění podmínek výše uvedených ustanovení zákona o azylu bude žalovaný dále povinen doplnit již shromážděný spisový materiál o další podklady, které budou odpovídajícím způsobem vypovídat o možnosti přístupu žalobce ke zdravotní péči na Ukrajině z pohledu dostupnosti zdravotní péče pro jeho onemocnění a dostupnosti léků.

VII.

Náklady řízení

25. Žalobci, který byl ve sporu úspěšný, vzniklo v souladu s ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. právo na plnou náhradu nákladů řízení. Tyto spočívají v odměně advokáta stanovené podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen advokátní tarif). Zástupce žalobce, advokát, je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se částka odměny zvyšuje o DPH vypočtenou podle zákona č. 235/2004 Sb. za použití sazby platné v době rozhodnutí soudu, tj. 21 %. Sazba za jeden úkon právní služby ve věcech žalob projednávaných podle soudního řádu správního činí podle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 advokátního tarifu 3 100 Kč a podle § 13 odst. 1, 3 advokátního tarifu má advokát za jeden úkon právní služby nárok na paušální částku 300 Kč. Odměna advokáta sestává ze dvou a půl úkonů právní služby, a to jednoho úkonu podle § 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu (převzetí a příprava věci), jednoho úkonu podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (za podání žaloby), a odměna ve výši jedné poloviny za podání návrhu na přiznání odkladného účinku dle § 11 odst. 2 písm. a) a odst. 3 uvedené vyhlášky, tj. 6 200 Kč. K odměně za dva a půl úkonů právní služby přísluší tzv. režijní paušál ve výši 3 x 300 Kč dle § 13 odst. 1, 3 advokátního tarifu, tedy 900 Kč. Právní zástupce žalobce není plátcem DPH. Žalobci tak vzniklo právo na náhradu nákladů řízení v celkové výši 8 650 Kč a v této výši je soud uložil žalovanému nahradit žalobci k rukám jeho zástupce dle § 149 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 64 s.ř.s. K plnění byla dle § 160 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 64 s.ř.s. stanovena s ohledem na technické možnosti žalovaného správního orgánu lhůta jeden měsíc od nabytí právní moci tohoto rozsudku (výrok II. rozsudku), kterou soud považuje za přiměřenou.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 16. 11. 2021

Mgr. Jaroslava Krivánková v.r.
samosoudkyně